

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שייעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של מרן בעל ה"מנחת יצחק" גאב"ד העדה
החרדית רבינו רבי יצחק יעקב ווייס זצוק"ל בנו של הגאון רבי
יוסף יהודה ווייס זצ"ל נסתלק י"א סיון (תשמ"ט)**

חול המועד פסח תשמ"ז, שנתיים טרם הסתלקותו של רבינו. כנהוג, נוהרים המונים בימי המועד אל רבינו. ביניהם אדמו"רים, רבנים וראשי ישיבות, חסידים ואנשי מעשה, ולמדינים ובעלי בתים, כולם כאחד עולים לפקד את בית רבינו, המקום כל אחד ואחד בפנים קורנות, ומכבדים בשתיית 'לחיים'. אווירת חג מרוממת שרויה על פני הנוכחים, הישיבים יחדיו ומשיחים בדברי תורה.

בקצה השולחן בין שאר הקהל, ישב לו אברך ירושלמי תלמיד חכם צנוע בשנות העמידה, מבלי לעורר רושם מיוחד. ויהי כאשר קם זה ממקומו ופנה לצאת, חש במבטו של רבינו הנחה עליו, ומרמו לו כי הוא רוצה לומר לו משהו בארבע עיניים. הלה תמה מעט, מה רוצה רבינו לומר לו, וביתור תמה, מה מצא בו רבינו עכשיו בתוך הקהל הרב.

הוא המתין מעט עד אשר הבית ההומה התרוקן קמעא ואז התקרב אל רבינו לשמוע במה מדובר. רבינו הניח יד רכה על שכמו ואמר לו: "אני רואה שענן של צער מעיב על פניכם. אנא השיחה דאנתן ויוטב לך".

נפעם האיש והשתומם עד מאד. אמנם בעיה משפחתית כאובה ולא קלה רבצה עליו, אך כל כאבו ויסוריו הדחיק עמוק בלבו והסתיר מעין זולת. מעולם לא בא בדבריו עם רבינו אודות ענין זה, ויותר משנה שלמה אף לא עלה לבקר מגדול טרדתו. ומכל מקום עתה בעודו ישוב בקצה השולחן בין שאר המבקרים, ובתוך המולת היוצאים והנכנסים, לא נעלמה מועקת נפשו מרבינו הישיש, אשר בטביעת עינו החדה ובדקות רגישותו גילת את צפונות לבבו.

כעת מצא הלה שעת כושר ראויה לפרוק מר נפשו באוני לב שומע. הקשיב רבינו לדבריו בהשתתפות כנה ובתשומת לב, ואחר מכן ישב להדריכו כיצד ינהיג ויעשה. כשבחודשים הקרובים ממשיך האיש לעלות למעונו של רבינו שידריכהו הלאה איך להתנהג בענין זה.

*

היה זה שעת צהריים ביום טוב ראשון של סוכות. ציבור המתפללים שבו מכבר לביתם מן התפילה, ואף אחרוני המאחרים מסבים כבר לסעודת החג. אך בבית רבינו עודנה יושבת הרבנית עם בני הבית וממתנים לבואו. התפילה נסתיימה מכבר ורבינו טרם שב למעונו. הדבר עורר חשש מה בלב בני הבית. מאז ומתמיד הקפיד רבינו על סדרי הזמן ואף באחרית שנותיו בהיותו זקן וחלש - לא אירע כזאת.

וכי מה ארע. ובכן, באותו יום טוב ראשון של סוכות, משסיים רבינו את תפילתו בבית הכנסת, הוא הבחין בהמולה בלתי רגילה הרוחשת בבית המדרש. לא ידע רבינו טיבה וסיבתה, לפי שכמנהגו בעת התפילה לא שת לבו לסובב, ביחוד בתפילת החג המרוממת של "הלל" "נענועים" ו"הושענות". פנה איפה רבינו, לאחד המתפללים ושאלו לסיבת הדבר. השיב הלה, כי הבעל תפילה לא השביע את רצון חלק מהמתפללים בתפילת החג, ועל כן יש שהשמיעו באזניו דעתם הברורה אודות תפילתו...

כשמוע זאת, החל רבינו תר מיד אחר הבעל תפילה. אלא שהלה כבר נחפז ויצא משם לאחר הביקורת הבוטה שהוטחה בו... מעונו של הבעל תפילה נמצא במרחק ניכר משם, ובכיוון ההפוך משכונת מגוריו של רבינו, אבל רבינו היה נחוש בדעתו ללכת לביתו של הבעל תפילה. ללא אומר דברים, יצא רבינו עם משמשו לדרך הארוכה.

משמצא לבסוף את הבית, עלה ונקש על הדלת והכריז מיד בחום ולבביות: "ישר כח על תפילתכם לפני העמוד היום, אשר כה ערבה ונעימה היתה... **הרגשתו חובה** לבוא עד הנה כדי להודות לכם"... רבינו הוסיף ואמר לו, כי כבר חיפש אחריו בבית הכנסת כדי להודות לו אלא שכבר הלך משם, ועל כן בא עד לביתו...

רק לאחר שהצליח להשיב ליהודי את שמחת החג שלו שהופרה, שירך רבינו התשוש באיטיות את דרכו הארוכה עד למעונו, שם ציפו כבר בני הבית לבואו בקוצר רוח.

באדיבות מכוון "תל תלפיות", מתוך הספר החדש תל תלפיות ח"ב הנמצא בשלבי עריכה סופיים, ותשו"ח

למה וויתרו הבחורים מישיבת ראדין על המשכורת שהגיעה להם

הישיבה, לבקש את דמי החלוקה המגיע לנו על הלימוד במשך כל הזמן. בדיוק באותו זמן שלח מרן החפץ חיים לקרוא לבחורים שיכנסו אליו להתפלל איתו מערב.

אני וחברי שעמדנו כאמור ליד חדר המזכיר, נכנסנו ראשונים לחדרו של החפץ חיים. לעינינו נתגלה מחזה הוד, מרן החפץ חיים הישיש ישב ליד השולחן, שפוף ומכונס בתוך עצמו, כשלצידו יושב תלמידו הגאון הגדול מרן רבי אלחנן וסרמן ה"ד, כשכולו כפוף לשמוע ולקלוט בחדרת קודש כל הגה שיוצא מפי רבו.

פתאום, מבלי הכנה מוקדמת, החל החפץ חיים לספר לנו לאט לאט כדרכו בקודש סיפור המובא בגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ קיד.), שרבה בר אבוב מצא את אליהו הנביא בבית הקברות של גויים, ובהמשך שאל לו אליהו אם אינו בקי בסדר שאלו, והשיב לו רבה בר אבוב, שאפילו בארבעה סדרים אינו בקי, כל שכן שאינו בקי בכל הששה סדרים. ושאל לו אליהו למה אינו בקי בהם, והשיב לו רבה בר אבוב שהוא דחוק בפרנסה.

אחז בו אליהו והכניסו לתוך הגן עדן ואמר לו, פשוט לבושך וקח מהעלים הללו שהיו שם בגן עדן, ואכן רבה לקח כמה מהם. אך כשיצא מגן עדן שמע בת קול שהכריז, "מי רוצה לאכול את עולמו הנצחי בעולם הזה, כמו רבה בר אבוב". כששמע זאת רבה בר אבוב, נענע מיד את בגדו, והשליך בחזרה את כל העלים לגן עדן. ומספרת הגמרא, שבכל זאת נקלט קצת ריח של העלים בבגדו, והוא מכר את הבגד עם הריח היקר בשנים עשר אלף דינרים, וחילק את הכסף בין חתניו.

את כל זה סיפר לנו מרן החפץ חיים לאט לאט במשך חצי שעה כמעט! ועל ידי סיפור הדברים שיצא מפה קדשו, קיבלנו הרגשה של מיאוס וביטול עיני עולם הזה, הרגשנו בחוש שכשנטולים כאן מאבדים בזה את החלק שלנו בעולם הבא. הדבר כל כך חדר לעצמותינו, עד שלאחר מעריב כבר לא חזרנו לחדר המזכיר לבקש את כסף החלוקה שהיינו צריכים לקבל על הלימוד במשך כל הזמן!

הרבי הקדוש תפס את המחשבה של הבחור מישיבת חברון

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ קח.), **מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא**. נספר על זה סיפור נפלא, קבוצה גדולה של בחורים תלמידי ישיבת חברון בירושלים, הלכו מהלך רב לביל שבת קודש לשכונת בית הכרם, להשתתף בעריכת השולחן הטהור של הרבי הקדוש הדמשק אליעזר מויזניץ זצוק"ל.

היה זה באמצע ימי בין המצרים, בשבת חזון. לאחר ששרו כל מקדש, קם הרבי הדמשק אליעזר על רגליו, והתחיל לרקוד את הזמור 'אתה תקום תרחם ציון'. בחור אחד מהקבוצה הררה לעצמו בתמיהה, איך יתכן לרקוד כל כך בשבת חזון. באותו רגע שסיים להרהר כך במחשבתו, הושיט לו הרבי כוס יין ואמר לו, כתוב בגמרא בדף היומי שלנו,

שבמתנה אין הדין של דינא דבר מצרא, בר מצרא' הוא התרגום של **'בין המצרים'**, והנה שבת קודש הוא מתנה, כמו שאמרו בגמרא (שבת יז:), אמר הקב"ה למשה, **מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני רוצה ליתנה לישראל, נמצא שבשבת לא נוהגים כלל הדינים של בין המצרים.**

ועל פי זה המשיך הרבי לפרש את המלים ששרו זה עתה בזמר כל מקדש, **'אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל'**, גם אותם המחכים באמת לבנין בית המקדש ומתאבלים על חורבנה, מכל מקום **'ביום השבת קודש שישו ושמוחו כמקבלי מתן נחליאל'**, כי שבת היא **'מתנה טובה'**, ולכן **ישו ושמוחו**, כי לא נוהגים בה **דינא דבר מצרא** - הדינים של בין המצרים.

מרן החפץ חיים הזר על קטע אחד בדף היומי שלנו כחצי שעה

סיפור נורא סיפר הרב שלמה עפשטיין תלמיד ישיבת ראדין, על ראש ישיבת ראדין, הכהן הגדול מאחיו מרן החפץ חיים זצוק"ל. היה זה לביל י"ב תשרי, עמדתי ביחד עם חברי ליד חדר מזכיר

המחכים
באמת
לבנין בית
המקדש

בשבת קודש שבת פרשת אמור, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שקשור לכל יהודי בכל יום בשנה, ובפרט עכשיו בימי ספירת העומר, שהתיקון בימים אלו הוא לנהוג כבוד זה בזה.

על הפסוק בפרשת אמור (ויקרא כג, כב) **ובקוצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקוצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם אני ה' אלקיכם**. אומר רש"י, **ללמדך שכל הנותן לקט שכחה פאה לעני כראוי, מעלה אני עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב קרבנותיו בתוכו**. מורי ורבותי, יש תורה הקדושה פרד"ס, פשוט רמז דרש סוד, חשבתי על פי הגמרא במסכת נדרים (מא), אמר אב"י, נקטינן אין עני אלא בדיעה, עני זה לא רק בן אדם שמחכה לגוט וְאִרְמֵי – למילה טובה. אומר רש"י, **שכל הנותן לעני כראוי, צריכים לדעת איך לתת את הגוט וְאִרְמֵי לכן אדם, איך להחיות את הבן אדם שהוא לא עליכם עני בדיעה**. כמה זה מתאים למה שרש"י אומר בהמשך (שם, לו), **בני בבקשה מכם וכו' קשה עלי פרידתכם**, לבורא עולם **קשה הפרדה שיש בכלל ישראל**, בורא עולם רוצה שנהיה באחדות. במוצאי שבת קודש כשאמרת יתן לך, והגעת למילים **ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים** (ישעיה נז, טו), נזכרתי בשתי החידושים שבורא עולם נתן לי בפרשת אמור. שנובה לצלל את הימים של ספירת העומר להרבות באהבת ישראל, להרבות באחדות שזה ההיפך מפירוד, אמן.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א

הרמב"ם בהלכות מלכים (פ"ג ה"ו) לבו הוא לב כל קהל ישראל. זכיתי הלילה שלשה ימים לעומר, תפארת שבחסד, לזכות נדירה, להתברך ממנהיג ישראל, המנורה הטהורה, שלשלת הקדושה מדורי דורות, הוד כ"ק מרן הרבי מבעלזא שליט"א. מרן שליט"א בירך אותי ברכה, שאני יקח אתי בסייעתא דשמיא לכל החיים. הענקתי למרן שליט"א את גליון מתיקות הדף היומי של חג הפסח, וסיפרתי למרן שליט"א שיש פה מאמר על ליל הסדר הקדוש במחיצתו של הסבא הוד כ"ק מרן הרבי האמרי חיים מוויניץ זצוק"ל, שמרן שליט"א זכה פעמיים להיות במחיצתו בליל הסדר, בשנת תשכ"ה ובשנת תשכ"ו.

זכיתי מעל שמונים שבועות לשמח כל שבוע מחדש, את מרן שר התורה בעל דרך אמונה, רבינו רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, בגליון מתיקות הדף היומי. כשרבינו עלה ונתעלה לשיבה של מעלה, קאב איך געוויינט צום באשעפער - בכיתי לבורא עולם, לזכות לשמח בדברי תורה, צדיק שמנהיג את כלל ישראל. הלילה זכיתי שמרן שליט"א בהיכל בית המדרש הגדול, קרא דקות ממושכות את הגליון מרישא עד מגריא. תיכף ומיד אמרתי ממור לתודה ונשמת, על הזכות הגדולה, שרביה דעמיה שכל רגע יקר לו, קורא את גליון מתיקות הדף היומי.

מרן שליט"א בין מנחה למערב, לומד גמרא מסכת פסחים. ישתבי בספסל הכי קרוב ממול, וקיבלתי שיעור בתשוקה ברעב לתורה, מהשניה שמרן שליט"א התחיל ללמוד, הוא לא הוציא לרגע עין, לא הסיח דעתו מהגמרא, עד כדי כך שעבר רבי חשוב שליט"א בשעת הלימוד, ומרן שליט"א לא ראה.

בספסל ישתבי ליד הראש ישיבה החביב, שזוכה לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, ולכבד את בורא עולם מגרוננו, שמו הולך לפניו, הגאון החסיד הרב ירמיה חיים דמן שליט"א. הוא מספר לי, שלפני עשרות שנים הוא זכה ללמוד שלשים דפי גמרא ביום, עם מרן שליט"א. הוא גם זכה לזכות נדירה, שפאר הדור רבן של ישראל, מרן החזון איש הקדוש זצוק"ל, היה הסנדק שלו. הודיתי לו על הזכות לשמח בשנים אחרונות את ראש ישיבת עטרת ישראל, מרן בעל הברכת מרדכי, רבי ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל.

בין מנחה למערב, בבעלזא, חשבתי על הגמרא במסכת ראש השנה (טז): יש שם שתי מימרות מרב יצחק, חייב אדם להקביל פני רבו ברגל, וחייב אדם לטהר עצמו ברגל. בפשטות זה גוויי דינים - שתי דברים שונים, אך אולי אפשר להגיד בדרש, שהא בהא תליא, איך מקבלים תוספת טהרה, תוספת קדושה, לטהר את נפשוננו, על ידי קבלת פני רבו.

בספר יערות דבש מובא, המקבל פני חכם כאילו מקבל פני השכינה, מרן הסטייפלר בעל הקהילות יעקב זצוק"ל מביא, שהקבלת פני רבו נאמר על רבן של ישראל. חשבתי בלבי, מה אני הקטן יכול להכיר טובה על כאלו מתנות שבורא עולם העניק לי החג בבעלזא בצילו של מרן שליט"א.

אנחנו נלמד מחר בדף היומי של שבת קודש [נ"ט ניסן] במסכת בבא מציעא דף נט. שערי דמעות לא ננעלו. נזיל דמעות של הודאה לבורא עולם, על הזכות שמרן שליט"א מחייב בכל רגע את כלל ישראל, ונזיל דמעות של תפילות ותחנונים לחיזוק הכוחות של מרן שליט"א, ברמ"ח אברים וס"ה גידים, רבים צריכים לו, מרן רבי ישכר דוב בן מרים, מרן שליט"א הוא החמצן של כלל ישראל.

שנה שעברה, כלל ישראל די בכל אתר ואתר, הרבה בתפילה ותחנונים, מרן שליט"א היה בבית הרפואה לא עליכם, כולם ציפו לנס. השנה אנו זוכים לשמוע, ומי שזכה זכה גם לראות, מרן שליט"א עורך ליל הסדר ברוב עם לאלפי בחורים כן ירבו, אומר בקול רם בדבקות את ההגדה, יושב ויגע בתורה לעיני כל ישראל בין מנחה למערב. כמה אנחנו צריכים להודות על כך, מרן שליט"א מגדולי מעתיקי השמועה בדורינו, זכה לקירבה אצל קדושי עילון שרפי מעלה, ואנחנו בשילוב של בכיות בקשה והודאה, נרבה בתפילה, נרבה בלימוד התורה.

כמה מרן שליט"א כל חייו מוסר את נפשו להרמת קרן התורה, אני לא רוצה לבכות ברבים ביום טוב מורי ורבותי, אבל תדעו שכמה שאתם חושבים שאתם מכירים, שאתם יודעים, מה מרן שליט"א בנה בסתר, ובנה בגלוי בכל העולם כולו. אם נדבר על צדקה אנחנו יודעים רק קצת, וכל זה צריך שימשך בסייעתא דשמיא בלא הפסק, עד ביאת גואל צדק. בידינו הדבר, נידבק בדרכיו הקדושים לזכותו. לסיום, אני רוצה להגיד מה מרן שליט"א אמר בסיום הש"ס שאחי בכורי בעל מאורות הדף היומי הגאון הרב חיים דוד קובלסקי שליט"א ארגן, היו שם כל גדולי ישראל זצוק"ל ויבחרט"א שליט"א, פוסק הדור מרן הרב אלישיב זצוק"ל, מורי ורבי אביהם של ישראל הרבי הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל ועוד ועוד. וכך אמר מרן שליט"א, והקדים, הוי שפל רוח בפני כל אדם, אני רוצה להביע בזה ברכה מיוחדת למגידי השיעורים די בכל אתר ואתר. מתי שאני צריך חיזוק לפני מסירת השיעור, אני מתחזק מההקלטה של דבריו הקדושים. מרן שליט"א שינה מהרגלו, ודיבר בלשון הקודש, כדי שכל המשתתפים יבינו.

נברך את מרן שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, ממלכה נדירה בנה מרן, ושכבר נזכה בניסן נגאלו בניסן עתידין להיגאל, שמרן שליט"א כבר לווה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ דף נח, י"ח ניסן תשפ"ד)

מאוצרות הפרשה

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו, כז). למשל, אנו רואים בבשר ודם באיזה איש חשוב ומפורסם, נקראת אשתו על שמו, אשת - פלוני, והיא מכובדת גם כן בכבודו. ועל אחת כמה וכמה שאנחנו נכבדים ויקרים ומבורכים מכל מלאכי מעלה, מחמת שהבורא ברוך הוא שמנו קראת בשמך, ואנחנו ישראל עמו, ככלה המקודשת בסוד וארשת'ך לי לעולם (הושע ב, כא).

זה שאמר הקדוש ברוך הוא, **ושמו את שמי על בני ישראל**, היינו שתקרא אותם בשמי כי הם עמי וידידתי, וממילא **ואני אברכם** בכל הברכות ויסקימו פמליא של מעלה, כי כבוד ישראל הוא כבודי כמשל הנ"ל.

(עבודת ישראל נשא)

כה תברכו את בני ישראל אמור להם (ו, כג). שלא יאמר הכהן, מה תועיל ברכתי כיון שאין אני יודע הכוונה, האיק להמשיך הברכה ממקור העליון בכוננות ויחודים, וזהו **אמור להם**, אין עליך אלא לומר כמו פ'ך כאשר צונו הבורא.

נקודה למחשבה:

(אגרא דכלה נשא)